

Література

1. Portnov A. Ausschluss aus dem eigenen Land. Der Donbass im Blick ukrainischer Intellektueller / A. Portnov // Osteuropa. – 2016. – № 6-7. – S. 171-184.
2. Пастушенко Т.В. 9 травня 2014 – 2015 рр. в Україні: старі традиції – нові церемонії відзначення / Т.В. Пастушенко, Д.М. Титаренко, О.І. Чебан // Український історичний журнал. – 2016. – № 3. – С. 106-124.
3. Hellbeck J. «Wir werden siegen wir schon vor 70 Jahren unsere Großväter gesiegt haben». Weltkriegsgedenken in der Ukraine im Schatten des neuerlichen Kriegs / J. Hellbeck, T. Pastushenko, D. Tytarenko // Kriegsgedenken als Event. Der 9. Mai 2015 im postsozialistischen Europa / M. Gabowitsch, C. Gdaniec, E. Makhotina (Hrsg). – Paderborn: Ferdinand Schöningh Verlag, 2017. – S. 41-66.
4. Інтерв'ю з співробітником ДК «Ювілейний» (м. Донецьк, Палац культури «Ювілейний», 8 травня 2015 р. Транскрибований аудіозапис) // Архів проекту «Перемога-свобода-окупація: воєнні меморіали та церемонії пам'яті, присвячені 70-й річниці завершення Другої світової війни в постсоціалістичній Європі» (з огляду на сучасну суспільно-політичну ситуацію автор визнав за необхідне не наводити тих даних, які дозволили б ідентифікувати респондента).
5. Hausmann G. Der Gebrauch der Geschichte. Ukraine 2014: Ideologie vs. Historiographie / G. Hausmann, T. Penter // Osteuropa. – 2014. – № 9-10. – S. 35-50.
6. Open Letter from Scholars and Experts on Ukraine Re. the So-Called „Anti-Communist Law,“ Krytyka, April 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://krytyka.com/en/articles/open-letter-scholars-and-experts-ukraine-re-so-called-anti-communist-law>

Чайка Ірина Юріївна

доктор філософських наук, професор
кафедри соціальної філософії
та управління Запорізького
національного університету

ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО: ВІД СТАНОВЛЕННЯ ДО ЗРІЛОСТІ

Світова спільнота сьогодні являє собою простір полілогу, в якому здійснюється взаємодія, що перебігає, переважно, на комунікативному рівні. Кристалізація світових соціальних інститутів не завжди супроводжується формуванням відповідних організацій, що забезпечують виконання інституціональних функцій. Навіть якщо такі організації утворюються, вони являють собою рівнопокладені центри сили, які володіють різним ресурсом впливу на окремі суспільства, що втім не визначає можливість для них зайняти зверхнє чи підпорядковане місце у ієрархії з іншими. Світова спільнота розглянута в такому контексті виглядає як абстракція, насправді не будучи такою. Фактично посилюється роль інформаційного рівня взаємодій, на якому відбувається регламентація, обґрунтування, а в деяких випадках й легітимація

матеріально-енергетичних взаємодій (справедливим буде зазначити проте і наявність подекуди фактичної розбіжності між змістом матеріальної взаємодії і його відображенням на інформаційному рівні, який сприймається суспільною свідомістю). Сьогодні стала очевидною перевага інформаційної складової діяльності людей над всіма іншими її формами і компонентами. У сучасному світі знання й інформація породжують нові знання. Функціонування описаних вище феноменів є результатом становлення інформаційного суспільства, як нового історичного типу соціальності, що характеризує як окремі суспільства, так і світову спільноту загалом.

В цьому контексті актуальним стає питання визначення критеріїв розвиненості (зрілості) інформаційного суспільства.

Під критеріями зрілості варто розуміти ознаки, які визначають ступінь реалізації сутнісних характеристик інформаційного суспільства в бутті соціального макросуб'єкта.

Зрілість інформаційного суспільства характеризує система якісних та кількісних показників. Значимим якісним показником є трансформація суспільної свідомості і набуття нею рис інформаційної. Характерними рисами інформаційної свідомості є: переважно науковий світогляд, що характерний для її носіїв, усвідомлення ролі інформаційних взаємодій у суспільній практиці, сприйняття цінностей інформаційного суспільства, таких, наприклад, як цінність інформації, як ресурсу, цінність вільного руху інформації, цінність навчання протягом життя, тощо. Цінність інформації, може виступати як базова, а право на доступ до інформації, може розглядатися як підстава ідеології інформаційного суспільства. Тут варто згадати Пан'європейську регіональну міністерську конференцію з інформаційного суспільства, що відбулася 7-9 листопада 2002 р., на якій було визначено фундаментальні принципи інформаційного суспільства, перший з яких – право на інформацію. «Приватні особи і організації повинні мати вільний доступ до інформації і використовувати її для ухвалення рішень або для участі в процесах ухвалення рішень. Приватні особи і організації повинні надавати інформацію зацікавленим особам у справах, які стосуються їх. Оскільки інформація є основою для нормально функціонуючого процесу ухвалення рішень, державна політика повинна розширювати можливості, і таким чином усувати нерівність, в доступі до інформації для всіх. Уряди повинні надавати громадянам мінімальний набір основної інформації як суспільне благо. Обмеження доступу до інформації можуть бути встановлені по причинах охорони приватної інформації, конфіденційності, безпеки і охорони правопорядку» [1].

Показником ефективності виконання державою функцій з розбудови інформаційного суспільства є відображення її результатів у функціонуванні громадянського суспільства. Громадянське суспільство, якщо розуміти його у найширшому сенсі, як сукупність будь-яких форм громадської самоорганізації, від локальних і до загальнодержавних, у сучасному світі має широкі можливості для декларування своїх потреб, і висловлення свого відношення до дій влади відносно задоволення тих з них, які воно не може подолати самотійно. Сам факт існування громадянського суспільства, широка

репрезентація діяльності його організацій в електронних мережах, успішна реалізація спільних з владою проектів, спрямованих на вирішення актуальних проблем груп, які репрезентують ці організації, може вважатися ознакою розвиненого інформаційного суспільства.

Показником зрілого інформаційного суспільства у економічному вимірі є інноваційність, як провідна характеристика виробничої та управлінської діяльності в інформаційному суспільстві, де інформація набуває статусу капіталу і обертається на ринку інформації.

Соціальні відносини в розвиненому інформаційному суспільстві набувають нової ознаки: вони розширюють тривимірний простір, починаючи перебігати також і у віртуальній реальності.

Одним з найважливіших кількісних показників зрілості інформаційного суспільства є індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій – ICT Development Index, який будується на основі даних, що надаються на добровільній основі адміністраціями зв'язку і статистичними відомствами країн у відповідь на список питань, що щорічно розсилається Міжнародним союзом електрозв'язку (МСЕ).

Отже, оцінюючи ступінь зрілості інформаційного суспільства, необхідно керуватися системою якісних та кількісних показників. Значимим якісним показником є трансформація суспільної свідомості і набуття нею рис інформаційної. Показником ефективності виконання державою функцій з розбудови інформаційного суспільства є відображення її результатів у функціонуванні громадянського суспільства.

Література

1. Предполагаемые результаты Бухарестской Пан-европейской конференции в подготовке к ВСИО: 10 фундаментальных принципов информационного общества; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ar.gov-murman.ru/vectors/egov/norm.shtml?id=7>.

Штоквиш Олександр Анатолійович
кандидат філософських наук,
старший науковий співробітник (м. Київ)

МІФИ В СТРУКТУРІ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ ТА ПРОЦЕС НАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ІСТОРІЇ

Актуальність проблеми історичної пам'яті пов'язана з болісними процесами пошуку національної ідентичності у нашому суспільстві. Минуле не лише скріплює українську націю, але й розколює її. По суті, маємо підстави говорити про множинність пам'ятей про минуле, при чому, часто – про наявність «непримиримих» пам'ятей. На перший погляд здається: як таке можливо? Адже минуле – це об'єктивні факти. Як же спогади про них можуть бути настільки різними, що їх носії готові знову узятися до зброї, щоб тепер